

EURIG2018: щорічна конференція Європейської групи RDA

Місцем проведення цьогоорічної конференції Європейської групи RDA – EURIG2018 стала Данія, а саме Данський бібліографічний центр (Dansk BiblioteksCenter), який і виступив її організатором за сприяння Агенції культури та палаців Данії (Slots- og Kulturstyrelsen). Як відомо, RDA – аббревіатура від «Resource Description and Access» («Опис та доступ до ресурсу») – міжнародного стандарту каталогізації. Минулого року конференція Європейської групи RDA відбулася у Флоренції (Стрішенець Н. EURIG2017: щорічна конференція та семінар Європейської групи RDA. *Бібл. вісн.* 2017. № 5. С. 53–60).

24–25 травня 2018 р. бібліотекарі з понад 20 країн (Австрії, Великобританії, Естонії, Ізраїлю, Ісландії, Іспанії, Італії, Литви, Люксембургу, Нідерландів, Німеччини, Норвегії, Польщі, Словенії, Словаччини, Угорщини, України, Фінляндії, Франції, Хорватії, Чехії, Швейцарії, Швеції) зібралися у Баллерупі – пригороді Копенгагена, у сучасній споруді Данського бібліографічного центру. На відміну від більшості країн Європи, де національні бібліотеки відповідають за створення зведеного каталогу бібліотек і ведення національної бібліографії, у Данії основним постачальником бібліографічних даних є якраз Бібліографічний центр. Він функціонує як центр національної бібліографії, здійснюючи бібліографічну реєстрацію книг, нот, аудіовізуальних матеріалів, інтернет-публікацій, статей та рецензій у журналах і газетах. Ця установа також опікується підтриманням й розвитком данського варіанта Десятькової класифікації Дьюї.

Саме Бібліографічний центр формує DanBib – базу даних національної бібліографії і зведений каталог фондів публічних і наукових бібліотек Данії. Як база національної бібліографії DanBib містить книги, періодики, у т. ч. газети, що вийшли друком у країні з 1970 р., багато записів на видання, котрі побачили світ до цієї дати; а також статті й рецензії, надруковані у періодиці з 1940 р. База оновлюється щоденно, на січень 2015 р. вона налічувала 36 млн записів. На основі DanBib функціонує і міжбібліотечний абонемент. DanBib містить також посилання на відповідні бази даних Бібліотеки Конгресу, Британської бібліотеки тощо й призначена для професіоналів. Щоб користуватися нею, бібліотеки мають оформити передплату.

Для доступу громадян до всіх данських публікацій і зведеного каталогу фондів бібліотек Данії Бібліографічний центр підтримує портал «bibliotek.dk». На січень 2015 р. портал «bibliotek.dk» давав доступ до 14 млн записів, поповнення яких відбувається щоденно. Сюди також входять бібліографічні записи на всі публікації Данії з 1970 р. й частково до цієї дати, а також описи статей з періодичних видань. Видання можна замовляти в онлайнному режимі з будь-якої бібліотеки країни, яка входить до зведеного каталогу, у найближчу до читача бібліотеку чи скористатися електронним варіантом видання. Для громадян Данії така

послуга є безкоштовною. Складовою частиною Бібліографічного центру є і Данський офіс ISBN.

Отож, у цій установі 24 травня 2018 р. і розпочала свою роботу конференція. Як і у попередні роки, на початку було оприлюднено звіт виконавчого Комітету EURIG за 2017–2018 рр. Доповідачка **Ханне Хансен (Hanne Hansen)** з Данського бібліографічного центру повідомила, що EURIG налічує нині 45 членів з 27 країн. Упродовж 2017–2018 рр. до Групи приєдналися: Національна бібліотека Угорщини ім. Сечені, Данська королівська бібліотека, яка є національною книгозбірнею країни, Об'єднання теологічних бібліотек Італії (Unione Romana Biblioteche Ecclesiastiche, URBE), до якого входять книгозбірні семи університетів, 10 інститутів (наприклад, Папський біблійний інститут) і один центр – із загальним фондом 4,5 млн монографій та десятками тисяч періодичних видань.

Упродовж року працював Виконавчий комітет, обраний на щорічній конференції 2017 р. у Флоренції. Його склад: Ханне Хансен – голова, Марія-Ліза Сеппала (Marja-Liisa Seppälä) (Фінляндія) – заступник голови, Ахава Коен (Ahava Cohen) з Ізраїлю – секретар Комітету і Ренате Беренс (Renate Behrens) з Німецької національної бібліотеки, яка одночасно є представником європейських бібліотек у Керівному комітеті RDA (RDA Steering Committee, RSC). За звітний період Комітет провів сім скайп-конференцій, на яких йшлося, зокрема, про проект 3R та нову версію RDA Toolkit. Ці питання порушувалися Комітетом і на нараді RSC у Мадриді.

Регіональний представник європейських бібліотек у Керівному комітеті RDA **Р. Беренс** також виступила зі щорічним звітом. Вона зазначила, що європейський регіон став стабільним і надійним партнером Ради RDA та Керівного комітету RDA. Команда EURIG, зокрема, брала участь у підготовці нової версії RDA. Водночас представники Азії, Африки і Латинської Америки не представлені у Керівному комітеті RDA. Хоча там є представник від Океанії – з Національної бібліотеки Нової Зеландії.

Доповідачка повідомила, що головою Керівного комітету RDA до кінця 2018 р. працюватиме Гордон Дансайєр (Gordon Dunsire), а з січня 2019-го його очолюватиме Кеті Гленнан (Kathy Glennan) з Мерілендського університету. Р. Беренс розповіла про участь фахівців європейських бібліотек у робочих групах RSC, а саме робочих групах з опрацювання рідкісних видань, нот, вживання великої літери у каталожних записах, робочій групі з перекладу RDA, куди входять Cinzia Bufalino (переклад німецькою), Anders Cato (данською), Ida Sanz (каталанською), Mauro Guerrini (італійською), Octavio Rojas (іспанською), Marja-Liisa Seppälä (фінською) та ін. У доповіді також йшлося про роботу регіонального представника над 3R – Проектом Керівного комітету RDA. Так, у 2017 р. відбулися дві наради у Чикаго (травень) та Мад-

риді (жовтень); на платформі Wiki, у Google Docs було розміщено понад тисячу документів, які стосувалися проекту 3R; проведено кілька відеоконференцій.

Про свою роботу звітували і представники Робочих груп RDA: з каталогізації рідкісних видань, нот, вживання великої літери у каталожних записах, перекладу стандарту та ін.

У другій половині дня 24 травня відбувся практичний семінар «Європейська каталогізація – подальша співпраця та залучення нових учасників». Представники усіх країн мали змогу розповісти про хід впровадження RDA у своїх країнах, про труднощі, з якими стикаються європейські бібліотеки на цьому шляху. Представник Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського **Н. Стрішенець** розповіла про перспективи перекладу RDA українською мовою та переходу на нові правила вітчизняних бібліотек. На семінарі порушувалося питання про створення спеціальних робочих груп з каталогізації аудіовізуальних матеріалів, нот, рукописів, періодичних і продовжуваних видань на рівні бібліотек Європи на додаток до існуючих нині робочих груп RDA.

Другий день роботи конференції відкрився доповідями представників Королівської бібліотеки Швеції і Данського бібліографічного центру стосовно переходу RDA на наступний рівень – від бібліографічних записів у MARC-форматі до нових моделей та форматів даних. Фахівці говорили і про роль EURIG у взаємообміні інформацією та взаємодопомозі з цих питань у майбутньому.

Великий інтерес у учасників конференції викликав виступ **Л. Андресена (L. Andresen)** з Королівської бібліотеки Данії, присвячений підсумкам європейського семінару з BIBFRAME, у якому доповідач брав участь як голова Бібліографічного комітету Данії. Він повідомив, що до роботи семінару BIBFRAME-2017 долучилися бібліотекарі з 16 європейських країн і США, загалом 41 учасник з 24 бібліотек та бібліографічних установ. Оскільки впродовж останніх років бібліотеки вже реалізували кілька проектів пов'язаних відкритих даних, то для подальшої роботи у цьому напрямі бібліотечне співтовариство потребує єдиного міжнародного стандарту обміну бібліографічними метаданими, який би ґрунтувався на сучасних технологіях. Доповідач зазначив, що Бібліотека Конгресу пропонує новий формат обміну бібліографічними даними – BIBFRAME, котрий має замінити MARC. Європейські бібліотеки повинні підготуватися до його впровадження, а саме, зробити BIBFRAME відкритішим, почати процес його міжнародного поширення.

Саме тому основною метою семінару BIBFRAME-2017, наголосив Л. Андресен, стало створення форуму, дискусійного майданчика для представників бібліотечної спільноти Європи з питань впровадження нового бібліографічного формату. У Європі, окрім EURIG, існують й інші бібліотечні утворення, наприклад, Сканди-

навська мережева група з бібліографічної та інфраструктурної тематики (Nordic Network Group on bibliographic and infrastructure topics), куди входять національні бібліотеки Швеції, Норвегії, Фінляндії, Німеччини, Данії (входить і Бібліографічний центр Данії), Ісландії. На семінарі було порушено питання необхідності створення спеціального об'єднання з BIBFRAME для обміну знаннями й досвідом між бібліотекарями Європи, забезпечення форуму для діалогу між Бібліотекою Конгресу і представниками бібліотечної спільноти Європи.

Доповідач зазначив, що на Семінарі були заслухані доповіді від Бібліотеки Конгресу з питань розвитку BIBFRAME: С. Маккалум (S. McCallum) «У центрі уваги BIBFRAME»; Д. Вільямшен (J. Williamschen) «BIBFRAME: останні розробки, майбутні кроки й їх терміни» та ін. В рамках семінару відбувся також Круглий стіл з питань інтеграції сутностей персонального і колективного автора з метою впровадження їх у BIBFRAME.

Л. Андресен вказав на перешкоди, що виникають при впровадженні нового формату. Це і брак знань, і відповідних публікацій. Тому існує потреба у проведенні семінарів та інших навчальних заходів. З метою ознайомлення міжнародної спільноти з новинками BIBFRAME було створено відповідний сайт bibframe.org. На завершення дослідник зауважив: не легко донести потребу нового формату, який прийде на зміну MARC, до самих бібліотекарів. Тому європейський семінар з BIBFRAME слід розглядати як перший крок до створення сталої спільноти, зацікавленої у розвитку і впровадженні нового формату.

Після виступу данського фахівця учасникам конференції EURIG2018 було продемонстровано перші практичні кроки застосування BIBFRAME. Так, у презентації бібліотекарів Національної бібліотеки Швеції **О. Йоханссона (O. Johansson)** і **К. Синнермарк (K. Synnermark)** йшлося про те, що національний зведений каталог шведських бібліотек Libris побудований на BIBFRAME 2.0.

Учасникам конференції були створені комфортні умови для неформального спілкування, обміну досвідом та налагодження контактів, наприклад, з фахівцями Німеччини, Словаччини, Ізраїлю, Угорщини, які працювали чи продовжують працювати над перекладом нового стандарту на мову своєї країни.

EURIG2019 заплановано провести в Угорщині.

Надія Стрішенець,

д-р іст. наук, провідний науковий співробітник
Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

Україна, 03039, м. Київ, просп. Голосіївський, 3
E-mail: strishnadiya@ukr.net

EURIG2018: ANNUAL CONFERENCE OF THE EUROPEAN RDA INTEREST GROUP

Nadiia Strishnets,

doctor of history, leading researcher, V. Vernadsky National Library of Ukraine

This is an overview of the reports at the Annual Conference of the European RDA Interest Group – EURIG2018 (May 24–25, 2018, Ballerup, Denmark). The conference was hosted by the Danish Bibliographic Center. An overview provides a brief summary of the Conference's presentations.